

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 2440 in 2450
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddetek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Dekonzentracija državne uprave

REŠITEV NAŠEGA NAJVAŽNEJŠEGA VPRAŠANJA.

Okoli vprašanja uprave se suče skoraj vse naše javno življenje po osvobojenju. Izdelali in tudi uzakonili smo celo vrsto načrtov, ki so določali decentralizacijo te uprave, a do kraja se ni izvedel nobeden. Prav zaradi tega so velepomembne besede ministrskega predsednika g. dr. Milana Srškića na seji kluba senatorjev in poslancev v nedeljo. Po ustavi je določeno, je dejal g. dr. Srškić, da se izvaja ustava po banovinah, ki so jim meje točno določene in jim načeluje ban kot zastopnik višje oblasti. Področje banske oblasti, upravne in samoupravne, se določa z zakonom. Zakon o razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra l. 1929. in zakon o banskih upravnih z dne 7. oktobra l. 1931. določata široko dekoncentracijo oblasti in dajeta banom v oblast vse posle občne uprave, ki ne pridejo pod pristojnost okrajnih upravnih oblasti in ki niso pridržani pristojnosti ministrov. V vseh teh zadevah odloča končno le ban.

Dasi so tendenca in predpisi zakona to določali, se je slaba praksa, ki jo je uvajala trdovratna birokracija v obrambi svoje pristojnosti, uprila temu načelu ter ji je uspelo dovesti bansko upravo skoraj na delokrog okrajnega glavarstva na banovinskem ozemlju. Naslavljali so pristojbe na ministrstva proti vsem odredbam bana, celo proti tistim, ki so spadala izključno v njegov delokrog. Ta napačna praksa je našla potrditev tudi v zakonu o občnem upravnem postopku z dne 8. marca 1930. Člen 114. tega zakona je izdremeni eno izmed glavnih načel upravne razdelitve države, načelo dekoncentracije. Banu ni bila odvzeta samo pravica, da končno rešuje zadeve iz področja splošne uprave, ki so bile prenesene v njegovo področje, temveč celo samostojnost pri reševanju zadev docela samoupravnega značaja. Ker ta praksa ni bila niti v duhu ustave niti v skladu z upravnimi težnjami, da se splošna upravna oblast čim bolj dekoncentrira in decentralizira z navodil in pod nadzorstvom centralne oblasti, bo vlada v najkrajšem času s primernimi spremembami zakona prenesla v delokrog bana pravice, da končno odloča o vseh banovinskih in samoupravnih zadevah, kakor tudi o vseh zadevah splošne uprave, ki jih

po sedanjih zakonih rešujejo v prvi ali drugi stopnji.

Poleg tega je velik del splošno-upravnih poslov pri poljedelstvu, trgovini, gozdarstvu, rudarstvu, javnih delih, prosveti in telesni vzgoji, ki bi jih zaradi njihovega značaja morala reševati banovinska uprava, ne pa centralna. Vodstvo personalne politike, upokojitve, odpuščanje uradnikov in uslužbencev ter imenovanje novih uradnikov bi se moralo v mnogo večji meri prepustiti banom, ki bodo te posle izvrševali bolje kakor centralne oblasti, ker imajo boljši pregled o zanesljivosti, sposobnosti in aktivnosti vsakega uslužbenca. Prav tako bi se mogli nekateri posli, v katerih nastopa država kot podjetnik, prenesti na bane kot zastopnike vrhovne oblasti. Ko se bo tako razširila pristojnost bana, bo treba istočasno z zakonom določiti tudi načelo, da morajo vse ustanove, ki sodelujejo pri poslih splošne uprave, kakor trgovske, obrtne in industrijske zbornice ter slične korporacije, prilagoditi svojo teritorialno pristojnost ozemlju banovin, ker zahtevajo to že gospodarske potrebe, glede na katere je bila poleg drugih okoliščin izvršena tudi razdelitev države na banovine.

Financiranje banovin kot samoupravnih enot je treba usmeriti tako, da se ljudstvo osvobodí osvojenih taks in doliad, zaradi katerih se banovine kot ustanove diskreditirajo. Treba je morda razmišljati o tem, ali ne bi bilo treba prispevati k banovinskim dohodkom direktno iz državnih sredstev, seveda v onih mejah, v kolikor bi se s prenosom poslov od centralne na banovinske oblasti zmanjšal proračun državnih izdatkov. Obenem se pa morajo organizirati seveda tudi banovinski sveti kot organi banovinskih samouprav. Silni centralizem birokracije, ki ga nihče ne želi, je treba zamenjati z oblastjo, ki je ljudstvu bližja, ki bo posle hitreje obavljala in bo imela možnost, da bolje pregleda in presodi na mestu vse razloge in elemente, ki jih je treba upoštevati in ki bodo ljudstvu bolj razumljivi in pravični. S tako ureditvijo uprave bodo dobile naše banovine možnost razviti v polni meri svojo delavnost, v prvi vrsti seveda za zadovoljitev vseh narodnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih potreb.

Krvave borbe v Gran Chacu

BOJI ZAVZEMAJO VEDNO VEČJI OBSEG. — RAZMERJE MOČI OBEH DRŽAV. — NARAVNI SOVRAŽNIK. MALARIJE.

LONDON, 9. avgusta. Po zadnjih brzjavah vestih zavzemajo krvave borbe med bolivijskimi in paragvajskimi četami na ozemlju Gran Chaca vedno večji obseg. S temi bitkami je postala vojna med obema državama gotovo dejstvo, dasi so vzroki tega krvavega razračunavanja nerazumljivi, ker sta tako Bolivija kakor tudi Paragvaj vsaka za sebe teritorialno večja od današnje Nemčije. Bolivija ima 3 in pol milijona prebivalcev, Paragvaj pa komaj milijon, in še med temi je največ Indijancev, ki žive večinoma v pragozdovih. Obe republiki se bijeta za močvirno ozemlje Gran Chaca, kjer živi le majhno število popolnih divjakov in na paragvajski strani nekaj kolonij ruskih beguncev.

Vojna poročila obeh nasprotnikov govore o obojestranskih vojnih uspehih. Paragvajci poročajo da so sestrelili neko bolivijsko bojno letalo, Bolivijski pa se ponašajo s teritorialnimi

zavzetji, ki da so sledila ljutim bitkam. Izgledi na uspeh vojne so zelo negotovi. Bolivijski so hribovci, ki žive po gorah pogosto celo do 4000 metrov nadmorske višine. Imajo zelo dobro armado, ki jo je reorganiziral nemški general Kundt s pomočjo nemškega stotnika Röhma, vendar zelo težko prenašajo tropsko nezdravo klimo v področju Gran Chaca in razsaja med njimi v masah mrzlica. Nasprotno pa so Paragvajci navajeni na to podnebje in zatrjujejo, da bo prav ono njihov najboljši zaveznik in pomočnik. Po zanesljivih poročilih uhajajo Bolivijski tudi v resnici v velikih množicah čez argentinsko mejo.

OBISK KEMALA PAŠE V SOFIJI.

PARIZ, 9. avgusta. Iz Ankare se uradno poroča, da bo predsednik Mustafa Kemal paša v najkrajšem času odpotoval v Sofijo na obisk h kralju Borisu.

Kandidatura Adolfa Hitlerja

FRANCOSKI GLASOVI O NOVI NEMŠKI VLADI. — SENZACIONALEN UVODNIK PAPENOVEGA GLASILA.

PARIZ, 9. avgusta. Po semkaj dopisnih vesteh je kandidatura Adolfa Hitlerja za državnega kancelarja zelo resna. Verjetno je tudi, da mu bo prizadevanje uspelo. Njegovi pristaši ga silijo, naj ne popusti in se tako že enkrat loti izvajanja svojega programa. V primeru, da postane Hitler državni kancelar, bo general Schleicher na vsak način še nadalje ostal v vladi kot nekakšna protisila. Sedanja notranji minister von Gayerl dobi drugo listnico, dočim bo baron Neurath ostal zunanji minister in bo izpadel prav za prav le von Papen.

BERLIN, 9. avgusta. Velika senzacija je današnji uvodnik lista »Deutsche Allgemeine Zeitung«, Papenovega organa, ki se ukvarja s Hitlerjevo kandidaturo za državnega kancelarja in jo kategorično odklanja. Člankar opozarja narodne socialiste na ogromno odgovornost, ki bi jo v tem primeru prevzela Hitler in stranka. Sledilo bi gotovo nazadovanje pokreta. Hitler je kot vodja velikega nacionalnega gibanja dosti predragocena osebnost, da bi se mogel ukvarjati z državnimi posli.

Seja skupščine in senata

INTERPELACIJE IN NOVI ZAKONSKI PREDLOGI. — DELO SENATA. UREKOV PREDLOG.

BEOGRAD, 9. avgusta. Na včerajšnji seji narodne skupščine je bilo najprej prečitanih več interpelacij, ki so jih vložili poslanci v raznih zadevah, nekaj izpreminjvalnih predlogov glede zakonov in novih zakonov. Odklonjena je bila zahteva poslanca dr. Nikića, da pride na dnevni red razprava o poročilu verifikacijskega odbora glede naknadnih volitev v otoškem okraju, nakar je skupščina podala šala odboru za proučitev zakonskih predlogov o kovanju srebrnega denarja, o spremembi zakona na poslovni promet in trošarinskega zakona proučiten rok za 24 oziroma 48 ur. Nadaljevanje seje je danes popoldne.

Včeraj je bila tudi seja senata, ki ji je predsedoval podpredsednik dr. Novak. Izvoljen je bil poseben odbor za nujno proučitev od skupščine predloženega izpreminjvalnega zakona o obmejnih četah. Objavljeno je bilo tudi konstituiranje odbora za pro-

učitev resolucije senatorja Ivana Hribarja glede sestave državnega gospodarskega programa. Izpopolnjeni so bili z novimi člani oziroma namestniki finančni, verifikacijski in imunitetni odbor. Prihodnja seja senata bo jutri popoldne.

V skupščinskem odboru za proučitev je bil zakonski načrt o izpremembi zakona o zobozdravstvih in zobotehnikih v načelu odobren. Skupščini je bil predložen po poslancu Ureku in 80 tovariših predlog zakona o izpremembi čl. 8. zakona o zaščiti kmetov. V bodoče naj bi ne bile iz okvira tega zakona izločene samoupravne in zadružne hranilnice, ki so svoje kmečke dolžnike preganjale z vsemi mogočimi sredstvi in jim tako povzročile ogromne stroške in težave. To je kmečko ljudstvo pritrlo na rob propada v vseh delih države, zlasti pa v dravski banovini.

Boji med Japonci in Kitajci

LONDON, 9. avgusta. Iz Pekinga poročajo, da dobivajo spopadi med kitajskimi in japonskimi četami na postojankah severno od velikega kitajskega zluku kritičen značaj. Bajje nameravajo Japonci izvesti oboroženo ekspedicijo v Jeholsko pokrajino, mogoče celo tudi proti Pekingu. Spopadi med nerednimi četami in japonskimi oddelki so vedno pogostejši. Japonci koncentrirajo svoje čete v področju Yihove. Po službenih poročilih iz Tokija so zahtevali v zadnjem tednu spopadi v Mandžuriji na kitajski strani znatne izgube. Kitajci imajo 51 mrtvih in 112 ranjenih.

Francosko posojilo Madžarski

PARIZ, 9. avgusta. Finančni minister Germain-Martin je izjavil v parlamentu, da je Francija s sodelovanjem pariške bančne zveze dovolila Madžarski posojilo v znesku 354 milijonov frankov.

ITALIJANSKO POSOJILLO TURČIJI.

PARIZ, 9. avgusta. Francoski listi doznajajo iz Rima, da se Italijanska in turška vlada pogajata o najetju posojila, ki bi ga Italija dala Turčiji. Obe državi sta se načelno že sporazumeli o tem posojilu ob priliki obiska turškega ministrskega predsednika v Rimu, zdaj pa je potrebna le še točna ugotovitev in formuliranje posameznih točk.

NOVA JUGOSLOVANSKA LADJEDELNICA.

SPLIT, 9. avgusta. V septembru bo v severnem delu splitskega pristanišča na svečan način otvorjena nova jugoslov. ladjedelnica. Družba, ki je zgradila ladjedelnico, je te dni prenesla svoj sedež iz Beograda v Split. Dosedanji stroški zgradbe znašajo okrog 14 milijonov dinarjev, izvršene bodo pa še nadaljnje znatne investicije, s katerimi bo ladjedelnica izpopolnjena tako, da bo mogla popravljati tudi največje ladje. Ladjedelnica bo mogla konkurirati vsem znanim ladjedelnicam v Trstu, na Reki in v Pulju ter so ji nekatere naše paroplovne družbe že oddale svoje parnike v popravilo.

KONGRES TRANSPORTNIH DELAVCEV.

PRAGA, 9. avgusta. Včeraj se je pričel s slavnostno otvoritvijo kongres mednarodne zveze transportnih delavcev, ki mu prisostvujejo zastopniki 21 držav, med njimi tudi Jugoslavije. Predsednik zveze Kramp je v svojem govoru podčrtal silno škodo, ki jo povzroča današnja kriza transportni industriji.

S kolesa je padel.

Na Aleksandrovi cesti v Studencih je padel s kolesa delavec Tone Sajč. Pri padcu si je hudo poškodoval levo nogo v kolenu in moral iskati pomoči v bolnišnici.

Razstave „Mariborskega tedna“

Razstava gozdarske šole v Vrazovi ulici traja do 15. avgusta. Odprta je vsak dan od 8.—13. in od 14.—17. ure.

Razstava: »Dom in ženska domača obrt« traja do 15. avgusta. Odprta je vsak dan od 9.—13. in od 14.—17. ure. Nameščena je v dekliškem zavodu »Vesna« v Aškerčevi ulici.

Zgodovinska razstava najnovejših izkopin traja do 15. avgusta. Odprta je vsak dan od 8.—13. ure. Nameščena je v mestnem muzeju v Cankarjevi ulici.

Razstava jadralnega letalstva bo trajala od 11. do 15. avgusta. Nameščena bo na deški meščanski šoli v Krekovi ulici in bo odprta vsak dan od 10.—18. ure.

Razstava konj ameriške pasme bo trajala od 13. do 15. avgusta. Konji bodo razstavljeni v skladišču pivovarne »Union« v Razlagovi ulici. Odprta bo od 8.—18. ure.

Kaj bo drevi in jutri?

Drevi ob 18. uri bo na Dravi ob Käferjevem kopaljšču veslaška tekma mariborskega veslaškega kluba. Pri tekmi bo igrala godba. Ob pol 21. uri bo prvič v Mariboru nočna nogometna tekma v Ljudskem vrtu. Na Mariborovem igrišču se srečata GAK (Grazer Atletik Sportklub) in ISSK Maribor. Pri tekmi bo igrala godba. Jutri v sredo pa bo zvečer ob 20. uri sokolska akademija na novo otvorjenem letnem telovadišču v Magdalenski ulici. Na akademiji nastopijo vsi društveni oddelki Sokola I. in Sokolomatrice. Ob pol 21. uri bo koncert v mestnem parku.

KONCERT MARIJA ŠIMENCA.

V sredo 17. t. m. ob 20. uri nastopi na Trgu svobode naš slovit tenorist Marij Šimenc. Na sporedu bodo arije iz oper itd.

Iz šolske službe.

V višjo položajno skupino so napredovali Dragotin Kveder, ravnatelj meščanske šole v Ptuj; Josip Poljanec, učitelj meščanske šole v Mariboru; Josip Prijatelj, učitelj meščanske šole v Ormožu; Avgusta Santljeva, učiteljica meščanske šole v Mariboru. Nadalje so bili imenovani za učitelje učiteljski pripravniki oz. pripravnice: Ivan Babnik pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah, Stanka Cvarova v Krašnji, Roza Perčičeva pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, Dragotina Langotova v Dolnjih Slavečih, Ivanka Dovnikova v Andrejevcih, Štefka Majhnova pri Mali Nedelji, Otilija Čepejeva pri Sv. Križu pri Mariboru, Marta Bušenova pri Sv. Križu pri Mariboru in Olga Modrova pri Št. Janžu na Dravskem polju.

Iz železniške službe.

Železniški prometnik Ivan Pavlin je premeščen s Fale v Ruše.

Poroke.

Te dni so se poročili v Mariboru: g. Jelenik France z gđ. Anico Kresovo, g. Herman Trop z go. Angelo Kukovčev, roj. Nunderjevo, g. Rupert Majhenič z gđ. Marijo Gassenbauerjevo, g. Štefan Stojnšek z gđ. Rozo Kolmanovo, g. Lojze Bučar z gđ. Anico Vrečkovo, g. Fran Petrovič z gđ. Marico Lajščkovo in g. Vinko Ozebek z gđ. Melito Božičevo. Bilo srečno!

Otvoritev promenadne poti ob Dravi.

Dela na promenadni poti ob Dravi so toliko napredovala, da se bo pot lahko otvorila. Sicer še ni popolnoma gotova, je pa toliko dovršena, da se bo lahko prišlo do broda in bo v petek 12. avgusta izročena javnemu prometu. Otvoritev bo ob 15. uri. Zbirališče na Kralja Petra trgu, od tam skupen odhod do gostilne Balon, kjer bo prijateljski sestanek. Vabljeni so vsi, ki se za otvoritev zanimajo.

Razstava konj.

Za razstavo konj, ki bo ob priliki »Mariborskega tedna« v skladišču »Uniona« v Razlagovi ulici, je doslej prijavljenih že 38 konj.

Grof Vladimir Stroganov na zatožni klopi

ROMANTIČNE ZGODBE NEROMANTIČNI KONEC.

Pred sodnikom poedincem tukajšnjega okrožnega sodišča se je zagovarjal danes dopoldne nevaren svetovni pustolovec, 29letni slikarski pomočnik Karel Lesjak, mariborski rojak in pristojen v občini Pekre, obtožen, da se je izdajal za ruskega grofa Vladimirja Stroganova in pod tem lažnim imenom sleparil ljudi, zlasti po tujih državah.

Obtoženi Lesjak se je že pred leti izselil iz naše države in si izbral Nemčijo za svojo novo domovino. Tam se je izdajal za ruskega emigranta pod raznimi lažnimi imeni in se tako lažje preživljal. Nemške oblasti so mu prišle na sled, bil je kaznovan in končno tudi izgnan iz Nemčije. Ko je bil po izgonu na potu v domovino, je prišel tudi v mesto Tuttingen. Ker se je znal zelo dostojanstveno vesti, si je že prvi večer pridobil zaupanje tamkajšnjega uglednega kavararja Bayerbacha. Bayerbachovim je jel pripovedati izmišljeno zgodbo o starših, ki so imeli lep grad v Rusiji, katerega so boljšeвики porušili, starše pobili, le on in njegova sestra sta srečno pobegnili.

Nastanil se je pri Bayerbachovih, ki so imeli z njim usmiljenje in ko so izvedeli, da je grof, so bili z njim še bolj prijazni. Zlasti se je navdušila zanj Bayerbachova 18letna hčerka Hildegarda. Med grofom in mlado Hildegardo se je razvila vroča ljubezen, katero je pogrevala grofovska krona in epoleta ruskega častnika, katero je nosil s seboj. Mlada Hilda je tudi ugotovila, da je grof pravih aristokratskih manir in da ima aristokratske roke. V kratkem času sta se drug za

drugega tako navdušila, da so Hildegardini starši privolili v zaroko.

Kot zaročenec hčerke edinke je postal grof pri Bayerbachovih rodbinski član. Bil je preskrbljen z vsem, kar je potreboval, in po potrebi so mu dajali tudi denar. Zaročenca sta dala tiskati zaročna naznanila z zlato obrezo in grofovsko krono. Čez nekaj tednov po zaroki pa je mladi grof odpotoval v Jugoslavijo, da bi si preskrbel potrebne dokumente za poroko. Čudno pa se je jelo dozdevati Bayerbachovim, da je v pismu navedel svoje ime kot Karel Lesjak, kar jim je pa pojasnil v nekem pismu tako, da je moral odložiti plemstvo in spremeniti ime, če hoče dobiti jugoslovansko državljanstvo. Pripomnil je v svojem pismu tudi to, da bi mogel plemstvo obdržati le tedaj, če bi plačal državni blagajni 10.000 Din. Skušal je pripraviti Bayerbachove do tega, da bi se izselili v Dubrovnik in tam otvorili kavarno. O vsem, kar je pisal mladi grof, je pa jel Hildegardin oče pomišljati. Odpravil se je v Maribor, odkoder sta res z grofom odpotovala v Dubrovnik. Ko pa sta se vrnila v Maribor, se je Bayerbach zgasil pri tukajšnji policiji, kjer je izvedel vse. Takoj drugi dan so grofa Vladimirja Stroganova aretirali in njegovo grofovsko časti je bilo konec.

Obtoženec je pri obravnavi vse priznal in s solzami v očeh zatrdil, da je resnično ljubil Hildegardo. Za grofa pa se je izdal zato, da si je lažje pridobil njeno srce. Obsojen je bil na poldrugo leto ječe.

V sredo, 10. tm. ob 20. uri

telovadna akademija Sokola I.

na telovadišču ob Magdalenski ulici — Nastop vseh društvenih oddelkov in oddelkov Sokola matice

Vstopnice za »Prodano nevesto«.

Vstopnice za »Prodano nevesto« se dobe vnaprej v pisarni Mariborskega tedna, Gosposka ulica 36, pri Zlati Brišnikovi in Höferju. Cene so sledeče: sedeži po 40, 30, 25, 20 in 15 Din, stojišča po 10 in 6 Din. Vse, ki so rezervirali vstopnice za sedeže, prosimo, da jih sedaj dvignejo, ker jih pri velikem povpraševanju ni mogoče nadalje zadrževati, posebno ker moramo ohraniti nad 300 sedežev za goste iz Beograda. Okoličanske skupine, ki so se prijavile za obisk »Prodane neveste«, naj si nabavijo vstopnice potom odposlancev, ker sicer za soboto radi velikega obiska (trgovsko zborovanje, gostilničarski kongres, kongres magistratnih uslužbencev) ne bomo mogli več zadrževati napovedanega števila vstopnic. Zadnji termin za dvig je četrtek. Od tega dne naprej ne velja nobeno rezerviranje več.

Veslaška tekma

danes 9. t. m. ob 18. uri bo silno zanimiva. Okoli 50 tekmovalcev moških in žensk. Godba. Traja 2 uri. Za konec imajo »Dravski pirati« iz Studencev pripravljeno veliko senzacijo v veliko veselje publike v Käferjevem kopaljšču.

Gremij trgovcev objavlja,

da bodo na praznik 15. t. m. (Veliki Šmarren) trgovine v Mariboru dopoldne odprte, na kar se opozarjajo obiskovalci »Mariborskega tedna«, da jim bo tudi ta dan mogoče nabaviti si svoje potrebščine.

Spominska plošča

Žrtvam vojnih let na stolnici je bila večeraj že vzdana. V petek 12. t. m. bo odkritje in blagoslovitev ob 18. uri (ne kakor na programu prvotno določeno ob pol 20. uri).

Smrtna kosa.

V zadnjem času so umrli v Mariboru: Peter Kos, star 24 let; Jože Petelinek, 27 let; Matija Kavčič, 54 let; Marija Girstmajerjeva, 71 let; Alojzija Sinkovičeva, 68 let; Alojzij Nerat, 84 let; Peter Mrazovič, 51 let; Jera Pernatova, 63 let; Ana Lešnikova, 62 let; Olga Štiblerjeva, 26 let; Marija Laknerjeva, 71 let; Frančiška Dolničarjeva, 81 let; Jože Kolar, 38 let; Ana Potiskova, 38 let; Ivan Popov Kazmanov, 21 let; Ivan Žmegač, 37 let; Matija Dominik, 46 let; Marija Škofova, 76 let; Leopold Zemljič, 20 let; Marija Fujsova, 24 let; Ana Pristovnikova, 72 let; Ludvik Kovač, 26 let; Ana Žizekova, 55 let; Mihael Sep, 24 let; in Anton Ivančič, star 48 let. N. p. v m.!

Curiosum.

V kino »Union« se za »Mariborski teden« predvaja film, čegar dejanje so godi v Parizu, govori in poje se v angleščini, sliši se nemško, tekst se pa čita v hrvaščini...

Gasilnim društvom.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Račah priredi 4. septembra t. l. veliko dobrodelno tombolo. Namjo opozarja vsa sosedna društva in prosí, da tega dne ne bi prirejala konkurenčnih prireditev.

Požar v Selnici ob Dravi.

Preteklo nedeljo popoldne okoli 5. ure je izbruhnil ogenj v gospodarskem posloju selniškega župana Hernaha. Gospodarsko poslopje je bilo polno sena in slame ter so ga plameni namah objeli. Vnela se je tudi v bližini stoječa stanovanjska hiša in so le s težavo rešili najnujnejše predmete. Radi pomanjkanja vode je bil zaman ves trud gasilcev, ki so prihitali iz Selnice in Ruš. Gospodarsko poslopje in hiša sta pogorela do tal. Škoda, ki jo je povzročil požar, cenijo na nad 80.000 Din. Kako je požar nastal, se ne ve.

Vreme.

Barometer se je dvignil in obeta se nam lepo vreme. Davi ob 7. uri je kazal v Mariboru pri 20 stopinjah 743,3, reduciran na ničlo pa 740,9; temperatura je znašala ob 10. uri dopoldne 21,5 stopinj.

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega zaradi tega, ker čisti kri, želodec in čreva, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih, največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V kavarni „Jadrana“

od danes 9. avg. naprej vsak dan

KONCERT WITHE STAR

Upravni odbor Združenja izvoznikov in sadnih trgovcev za bivšo mariborsko oblast.

Na občnem zboru, ki je bil preteklo soboto dopoldne, je bil pri volitvah izvoljen za predsednika Srečko Krajnc, za podpredsednika Kerencič iz Pesnice, za člana uprave: Vavpotič iz Zgornje Kungote, Kostanjšek od Sv. Martina, Dimnik iz Št. Ilja, Zupan iz Maribora, Cajnko iz Siovenigrada, Stojnšek iz Šmarja pri Jelšah, Pevec iz Ormoža, Marš iz Ljutomera in Gaves iz Ptuja; za namestnike pa: Pučnik iz Ljutomera, Bezjak s Pragerskega, Fokter iz Maribora in Švarc iz Pesnice. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Oset z Vranskega, Stöger iz Ptuja in Šumer iz Konjic.

Izlet na Peco!

Zimskosportni odsek SPD Maribor priredi v nedeljo 14. in v ponedeljek 15. t. m. izlet na Peco. Vodja izleta je »Foter Pitsch«. Odhod v nedeljo zjutraj z vlakom ob 5.40. Prijave sprejema »Putnik«, kjer se mora do sobote predložiti planinska legitimacija, potrjena od policijske oblasti in Din 14 za polovično vožnjo do Prevalja. Dobrodošli vsi turisti in planinci! 2524

Mlatilnica v jarku.

V Radvanju se je predsinočnim zgodila hujša nezgoda, ki na srečo ni zahtevala človeške žrtve. Pri Šerbaumovih so končali z mlatvijo, nakar so velik mlatilni stroj, ki tehtal skoro 8000 kilogramov, nameravali spraviti k veleposesniku Jurkoviču v Zgornje Radvanje. Ko so krenili z mlatilnico proti gradu, so morali čez lesen most, ki že več let ni bil popravljen. Pod silno težo mlatilnice pa so lesene podpore mosta zahreščale in mlatilnica je zgrmela v jarek. Na srečo je bil hlapec na drugi strani, sicer bi bil gotovo padel pod težko mlatilnico. Na kraju nesreče se je zbralo mnogo radovednežev. Šele ko so prišli delavci elektrarne s potrebnim orodjem, so dvignili mlatilnico iz jarka. Mlatilnica se ni poškodovala, le most je popolnoma porušen in bo treba novega.

Ker je miril pijance.

Sinoči jo je pošteno izkupil 24letni hlapec Henrik Zamih na Spodnji Polskavi. Skušal je napraviti red v neki gostilni, kjer so rogovili pijanci, pri tem ga je pa neki pijanec štirikrat zabodel z nožem v pleča, da se je ves krvav zgrudil. Ranjenega hlapca so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Ruški lakir v bolnišnici.

Že pred dnevi je pogoltnil delavec Maks Verbljak precej velik žebelj. Z železno tvarino pa ni bil zadovoljen njegov želodec in je moral Maks iskati pomoči v bolnišnici, kjer bo operiran.

Kaznovana neposlušnost.

Veselo so vriskali fantje nekega večera, ko so šli po cesti skozi Slovensko Bistrico. Korajžne fante je opozoril bistriški policaj in jih pozval naj utihnejo. Za njegove opomine pa fantje niso porajtali, in ko jim je napovedal aretacijo, je nastal prepir. Stražnik je rabil orožje in streljal. Nekemu tovarniškemu delavcu je obtičala krogla v levi nogi. Obstreljenega delavca so spravili v mariborsko bolnišnico, fantje pa bodo imeli opravka s sodiščem.

Obiščite kavarno »Park« in umetniške predstave v »Veliki kavarni«!

Sportni večer Mariborskega tedna

Drevi ob 18. uri

veslaška tekma na Dravi

cilj v Käferjevem kopaljšču — Godba

Ob 20.30 v Ljudskem vrtu

GAK (Gradec) : ISSK Maribor

Prva nočna nogometna tekma v Mariboru

Obiščite

razstavo gozdarske šole v
Vrazovi ulici

Odperta je vsaki dan od 8.—13. in od 14.
do 17. ure. Vstopnina 2 Din.

Obiščite

razstavo „Dom in ženska
domača obrt“

na Vesni v Aškerčevi ulici. Odperta je
vsaki dan od 9.—13. in od 14.—17. ure.
Vstopnina 2 Din.

Obiščite

zgodovinsko razstavo v mest-
nem muzeju

v Cankarjevi ulici. Razstava je odperta
vsaki dan od 8.—13. ure. Vstopnina 2 Din.

Ali je vajeniški dom potreben?

ŠE NEKAJ MISLI K VAŽNEMU PROBLEMU.

»Večernik« je že večkrat opozarjal v povsem utemeljenih in umestnih člankih na pereč problem vajeniškega doma v Mariboru. In vendar nekateri še dvomijo, da bi bila rešitev res tako nujno potrebna. To naziranje je značilno, saj marsikdo vidi v »obrnem in trgovskem vajencu« še oni »manj vredni stvar«, ki ga je treba izrabiti, kolikor se da. Tako spada — na žalost — vajeniško vprašanje pri nas še v skupino nerešenih socialnih problemov, v Mariboru pa tvori vrh tega še važno nacionalno zadevo.

O nemškem občevalnem jeziku našega obrtnega in trgovskega naraščaja so bile debate že pred leti, žal brez vidnega učinka. Takratne spodbude se prehitro zatonile v preteklost in danes daje še vedno večina obrtnikov in trgovcev Mariboru videz dvojezičnega, narodno mešanega mesta. V resnici je velika večina slovenska, le nesrečne razmere z našo nevidevnostjo pospešujejo narodno nezavest in neprestano potujčevanje naraščaja.

Res je čudno, da mladina, ki je obiskovala v poprevratni dobi izključno slovenske osnovne in srednje šole, neprestano nemškutari. Da se to vrši navadno v značilni mariborski spakedranščini, je dokaz o uspešnih poganjskih izvenšolskih vplivov. Učiteljstva ne more zadelo, krivda za takšna razočaranja. Mnenje, da je šola samo v stanju človeka poljubno oblikovati, to lepo mnenje iz preteklosti moramo, žal, položiti v grob, ki ga je izkopalo naziranje o okolici mladine. Zaveš, da je okolje mladostnika ono, ki nanj najtrajneje učinkuje, nam še le izostri pogled na marsikatero zlo današnjega časa.

Že iz te zakonitosti bi morali izvajati posledice, za našo šoli odraslo mladino, ki je danes večinoma prepuščena nepravilnemu okolju, zlasti v mestu, kjer v stoterih oblikah stega svoje kremplje po mladih dušah. Preskrbimo torej vajencem zdravo okolje, kakor skrbi vrtnar cvetici za ugodna tla! V dobri zemlji cvetice ob pravilni hrani lahko uspeva. Če pada nanjo blagodejen dež in jo še obseva zlato solnce, takrat se rastlina mogočno in lepo razvije, na veliko veselje vseh.

V luči okolja se dajo pojasniti vsi oni

številni pojavi, ko se je ta ali oni mladostnik tujerodnim vpiivom izvil s tem, da je prišel v slovensko družbo, v Sokola ali v slovenski sportni klub. Ako so ga znali pridržati, so ga rešili in dvignili v naš narodni krog. In kdo bi mogel to lepše in uspešneje vršiti nego — vajeniški dom!?

So pa še druge okoliščine, ki govore za tak važen zavod.

Kakor imamo zelo lepe zakonite odredbe o zaščiti delavcev in specialno o zaščiti mladostnih delavcev, tako se ti zakonski predpisi v praksi žal ne izvajajo.

Razne statistike in poročila dokazujejo, da delajo vajenci kljub vsem lepim predpisom preko zakonito določenega časa. V Zagrebu n. pr. dela 14% vseh vajencev po 12 ur, 13.3% po 16 ur, 5.1% pa celo po 18 ur na dan. To je ugotovil zagrebški šolski zdravnik dr. Čebulič in bi bila mariborska statistika v svrhu primerjave izredno zanimiva. Dvomimo, da li bodo razmere ugodnejše!

Prav tako je ugotovljeno, da stanjuje vajenci v nehygienjskih prostorih in v razmerah, ki so kvarne njihovem razvoju. Vajenci nimajo niti proste nedelje, ker morajo posečati dopolne nadaljevalne šole. Prav tako so skoraj povsod prikrajšani za počitnice, ki so jim z zakonom zagotovljene. Največ pa je vedno pritožb, da morajo vajenci preveč delati in to celo težka dela, ki niso v skladu s šibkim telesnim ustrojem. Posledice v zdravju in rasti so neizogibne.

Spričo omenjenih razmer je potrebno, da se vajeniškemu vprašanju posveti smotrna skrb. Julijska številka zagrebške revije »Radniška zaščita« prinaša izpod peresa dr. Miroslava Šlezingerja nekaj misli, kako bi se stvari prišlo do dna. Sklicuje se na zakon o zaščiti delavcev z dne 14. junija 1932.

Z novim zakonom o delu je podana možnost, da se delodajalci prisilijo, da nudijo vajencem higienična stanovanja. Kjer pa to ni mogoče, se morajo zgraditi vajeniški domovi. Sicer zakon predpisuje ustanavljanje takih domov strokovnim, trgovskim in obrtnim organizacijam. Inicijativo bodo pa morale vzeti v roko vse — kakor višje instance: banovina, občina

I. H. Rosny:

Prepozno

— Ta dogodek me je silno vznemiril in še danes mi je težko, če pomislim nazaj... je rekla gospa Louise de Nevres. Pa, če bi bila vnaprej vedela, kaj se bo zgodilo, vendar ne bi mogla ravnati drugače.

Pogledala je skozi okno na razcveten sadni vrt in se nato obrnila k prijateljici ter nadaljevala:

— Dogodek ti je znan, nislo ti pa znani njegova psihološki elementi, kakor se izražajo romanopisci. Bilo je nekako pred tremi leti. Uživala sem sloves lepote...

— Neodoljive lepote, draga moja! je vzkliknila gospa de Freville.

— Toda bila sem siromašna. Vsi tisti, ki so mi dvorili, so mi dali občutiti, da je med nami ta zapreka. Samo dva od njih sta mi kazala odkrito naklonjenost in obadva sta bila bogata: Antoine de Nevres in Philippe de Gousanne. Ugajala sta mi oba, posebno Gousanne. Tudi sem imela utis, da me ima bolj rad kakor Nevres. Vendar je Nevres zaprosil za mojo roko.

— Dovolite mi nekaj dni odloga preden se odločim, sem mu odvrnila.

Zahtevala sem ta rok zategadelj, da bi mogla razgovoriti s Filipom. Mislila sem, da bo tudi on zaprosil za mojo roko, ko izve, da je to storil Nevres.

Ko sem mu to sporočila, se je pričel

izvijati in mi dajal neka neumna pojasnila: v resnici se pa ni hotel poročiti s siromašnim dekletom. To je bilo možno razbrati iz njegovih besed... Občutila sem silen odpor proti njemu.

— Gospod, stvar je čisto jasna, sem mu rekla, ko je s svojim govorjenjem vezal otrobe... Za vas je najvažnejše vprašanje denar.

— S tem je bil najin razgovor končan. Postala sem Nevresova žena.

— Tri leta so minila. Gojila sem do svojega moža ne morda strastno, pač pa nežno ljubezen — morda za drugačno sploh nisem ustvarjena — posebno rada sem pa imela svojo hčerko.

Takrat sem spet srečala Gousannea. Po moji poroki je bil izginil; dobil je neko malo mesto v diplomaciji...

Srečala sva se kakor se ljudje ponavadi srečujejo; nisem imela namena obnavljati z njim starega znanstva. Ali on je to želel. Znal si je pridobiti prijateljstvo mojega moža, ki nima posebnega daru za spoznavanje ljudi.

Čeprav mi to ni bilo po godu, se vendar nisem protivila, in sicer iz več razlogov. Predvsem, ker ne bi hotela izzvati mnenja, da se bojim Filipove prisotnosti, potem da ne bi zbudila kakšnega sumničnega ali užalila Antoina in nazadnje še iz radovednosti, ki je vsem ženam prirojena.

— Filipovo vedenje je bilo spočetka čisto korektno; zdelo se je, da je pozabil

Učite se pravilno solnčiti

Nivea-cremo ali oljem

To se pravi, nikdar ne solnčiti mokrega telesa in vedno poprej telo nadrgnite. S tem zmanjšate nevarnost bolečine povzročajoče solnčarice, obenem pa dobite lepo zagorelo kožo, — tudi pri oblačnem vremenu. Nivea-crema in Nivea-olje sta nenadomestljivi. Ni na celem svetu druge kreme ali mila za negovanje kože, ki bi vsebovali Eucerit, na katerem temelji edinstveni učinek. 40-t

Nivea krema: Din 5.— do 22.—
Nivea olje: Din 25.— do 35.—

Jugosl. P. Belorsdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Razvanje

Odlikovanje zaslužnih gasilcev. V soboto popoldne je bila v Razvanju lepa slovesnost. Ob 17. uri je prispel k nam okrajni glavar g. Milan Makar in podelil osmim tukajšnjim gasilcem odlikovanja za njihovo osemindvajsetletno neprestano gasilsko delovanje. Najstarejši med njimi, in obenem ustanovitelj gasilnega društva v Razvanju, je g. Martin Pukl. Drugi odlikovanci pa so: Ivan Novak, Blaž Germ, Mirko Rot, Herman Lubajšek, Simon Kozar, Anton Mesiček in že pokojni Peter Grašič, ki mu je društvo pri tej priliki položilo na grob lep venec. Po navdušenem nagovoru gospoda okrajnega glavarja so odlikovancem čestitali še zastopnik šole in starosta Sokolske čete, šolski upravitelj Ludovik Šijanec, g. župan Fr. Korošec, župni načelnik g. Jos. Pfeifer, društveni načelnik g. Iv. Visočnik in drugi. Po izvršenem odlikovanju je bila slavnostna seja. Odlikovanci so se slikali in odšli nato z godbo na čelu na pokopališče. Po končani slavnosti je pa bil na vrtu g. Puklina prav zabaven družabni večer, pri katerem so neumorno prepevali pevci g. L. Sterleta.

In mi? Prav za prav smo zamudili mnogo! Toda s skromnimi sredstvi se lahko takoj lotimo dela, kot smo že slišali predlog: Banovinska palača bi do cela ustrezala namenu! Samo dovolj dobre volje in razumevanja za to važno zadevo je treba!

Sport

G. A. K. (Gradec): ISSK Maribor.

Dolgoletni avstrijski amaterski prvak G. A. K. iz Gradca bo po dolgem času drevi gostoval v Mariboru, ter proti ISSK Mariboru odigral mednarodno prijateljsko tekmo. Srečanje med obema prvakoma bo gotovo zelo zanimivo, zlasti, ker se bo tekma odigrala ob umetni razsvetljavi. Tekma se prične ob 20.30 na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu. Sodil bo g. dr. Planinšek. Pred tekmo in v odmoru bo igrala godba.

Slovenska Bistrica

Čudimo se poštni zvezi z Mariborom. Pismo, oddano pri nas recimo v ponedeljek zjutraj ob sedmi uri, dobi naslovljenec komaj v torek popoldne ali celo v sredo zjutraj, tako da dobi drug naslovljenec v Ljubljano pismo skoraj 12 ur prej. Krivo je temu to, ker odhaja pošta iz Slov. Bistrice proti Mariboru samo enkrat na dan, in to okoli 5.25 zjutraj. Ali ne bi mogla odhajati tudi popoldne?

na preteklost, toda nisem se dala preslepiti.

— Počasi je začel razkrivati svoje namene. Kadar sva bila sama, mi je vedno govoril o izgubljeni sreči. Toda moje vedenje mu ni moglo vzbujati nobenega upanja; vedno sem obrnila pogovor na drugo stvar, kakor da nisem čula njegovih besed.

— Nazadnje se je odločil priti na dan z odkrito besedo. Izjavil mi je, da me niti za trenutek ni prenehal ljubiti, in da mu je življenje brez mene nezno...

— Bilo je v vsem tem nekaj, kar sem mu verjela. Brez dvoma ga je prevzela nebrzdana želja, ali kakor pravijo strast, ki bi jo z največjim veseljem utešil na meni. To me je silno žalilo in zaničevala sem ga prav toliko radi sedanosti kolikor radi prošlosti.

— Ko je nehal govoriti, sem mu prezirljivo rekla, da nima več pristopa v hišo, ako misli delati tako smeje poizkušati.

— Nekaj tednov je bil povsem miren, kakor da so zalegle moje besede. Bil je navidez čisto ravnodušen in nič več ni iskal prilike biti na samem z menoj. Antoine, jaz in otrok smo odšli na naše posestvo v provinci. Na Antoinovo povabilo je tudi Filip prišel za nami in bil naš gost. In takrat se je zgodil klasičen prizor — vsi ljubavni prizori so klasični.

— Filip je nenadoma stopil predme, ko sem sedela sama ob ribniku. Gosto drevje nas je zakrivalo napram hiši, a na

nasprotnem bregu ribnika se je razprostiral park. Filip je bil nenavadno bled in videti je bilo, da je občutno shujšal v zadnjem času. Nekaj časa je upiral vame svoj vročični pogled, nakar je pokleknil in mi jecljajoč rekel, da se bo usmrtil, ako ga ne maram.

— Moj Bog! Bila sem prepričana, da trpi, vendar mi je bila njegova iskrenost prav tako zoprna kakor njegova bolelost.

— Naglo sem vstala in mu pokazala hrbet. Čeprav sem bila razjarjena, se spominjam, da me ni nagovarjal, naj pobegnem z njim, kakor tudi ne, da bi me vzel za ženo.

— Pohitela sem k hiši, toda ujel me je za roko in ležeč na zemlji zajecjal:

— Ako nočete... se bom nocoj...

— Sirovo sem ga prekinila:

— Nehajte s takimi bedastostmi ali pa bom pozvala slugo!

— Obsodili ste me na smrt, Louise, ker brez vas zame ni življenja...

— Pa je vsaj možno, da se ne obnašate kakor zlikovec in bedak, sem vzkliknila ter hitro obšla gozdček in prispela na trato, kjer je bilo moje dete z guvernanto.

— Vse drugo ti je znano. Tisti Filip, ki me ni hotel vzeti za ženo, ker sem bila siromašna, ni našel drugega izhoda, kakor da si požene v glavo dve revolverski krogli... Moj Bog! To me strahno boli, vendar ti ponavljam, da ne bi mogla ravnati drugače, čeprav bi se obnovilo vse, kar je b'

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Lepa mlada dama, ki je bila ujeta njegovo srce, je pripadala družbi X, njen oče pa je žena odklonil, ker ni hotel imeti tako revnega zeta. In čeprav sta si zaljubljenca prisegla večno zvestobo, se je ona kaj kmalu poročila z nekim bogatim lordom. Pozabila je na ubogega Reillyja, ki se ni mogel potolažiti. Končno je našel pot k tajnemu uradu, kjer je prostovoljno prevzel najnevarnejše naloge.

Pred vojno se je udejstvoval kot letalec; leta 1910. je v Rusiji uredil prvo letališče. Pri tej priliki se je naučil za Angleža tako težkega ruskega jezika popolnoma in brez napak naglašanja. Pridobil si je tudi dober vpogled v ruske šege in navade, tako da mu ni bilo težko izdajati se za domačina. Te okolnosti so mu prav dobro prišle, ko je v vojni spremljal angleške letalce na Poljsko. Iz vseh zračnih bojev je izšel nepoškodovan, ko da mu je bila ironija usode naklonila nesmrtnost.

Po izbruhu ruske revolucije se ni več udejstvoval kot letalec, dobil pa je iz Anglije povelje, naj ostane v Rusiji, čeprav so ga angleška letala zapustila. Nekaj

časa so ga stavili Kerenskemu na razpolago; izpremenil se je v Rusa, javno izpovedal svoje komunistično prepričanje in je kot »tovariš Relinski« dobil službo v enem izmed neštevilnih revolucionarnih komitejev. Napredoval je od stopnje do stopnje, dokler mu niso poverili visokega položaja, ki mu je dal obilo prilike zbrati važne vesti.

Te informacije je pošiljal v London, končno pa je le postal sumljiv. Njegovega kurirja so nadzorovali sovjetski agenti in ga končno aretirali, »tovariša« Relinskega so pa obsodili na smrt. Toda še mu je svetila srečna zvezda, kajti nekaj ur pred ustrelitvijo mu je uspelo preoblečenemu v meniha pobegniti v Litvo. Od tod pa se je vrnil v London. Obširno je poročal svojim predpostavljanim in jim marsikaj zanimivega povedal v svojih izkušnjah v rdeči deželi. Dali so mu zaslužen šestmesečni dopust.

Toda v Rusiji ga je še čakalo delo. Dva odlična agenta angleškega tajnega uvida sta ječala v sovjetskih zaporih; upali so, da bo Reillyju, ki je tako dobro poznal to deželo, uspelo osvoboditi oba nesrečna tovariša. Sprejel je to nevarno misijo in zares mu je uspelo s predrznim »blufom« osvoboditi oba agenta. Preoblečen v »ljudskega komisarija« je junaško šel v zapor, imel kratek razgo-

vor z guvernerjem in v zapovedovalnem tonu izjavil, da je od najvišjih avtoritet dobil nalog, da odpelje oba ujetnika na nek neznan kraj. Po mnogih nevarnih pustolovščinah, kjer so le za las ušli smrti, je srečno pripeljal obojico preko meje.

Toda na nobenega človeka srečna zvezda ne sije večno. Sovjetska vlada je razpisala visoko nagrado na Reillyjevo glavo, in nekega dne jo je res plačala. Kako je umrl, tega ne ve nihče. Njegovo ime je zapisano na dolgem seznamu angleških tajnih agentov, ki počivajo v brezimnih grobovih.

V bojih med belo in rdečo Rusijo je vohunstvo imelo odlično ulogo in obe stranki sta brez težav našli sposobne agente, ki so prevzeli nevarne misije. Svojo dolnost so izvrševali z brezprimerno požrtvovalnostjo pod pogoji, kateri so mogli privabiti le fanatike; kajti ujetim vohunom ni grozila samo smrt. Po vojnih zakonih vsakega ujetega vohuna ustrelijo, toda smrt pride hitro in milostno, ako ga zadenejo kroglice njegovih strelcev. Vohun, ki je padel v roke rdeče ali bele armade, je pa moral računati s tem, da ga bodo še dolgo ur mučili in trpinčili, preden ga bo smrt rešila trpljenja. Grof Ungern-Sternberg, voditelj

belih, ki se je v Mongoliji dolgo časa držal zoper rdečo premoč, je dal vse ujetne vohune z železno palico toliko časa pretepati, dokler niso umrli; drugi poveljniki so pa imeli zopet svoje posebne metode, s katerimi so do smrti mučili svoje ujetnike.

Zadnje leto svetovne vojne se je pričelo s tolikimi bojnimi pohodi na najrazličnejših krajih sveta in se je končalo v taki zmešnjavi, da bodo le malo čitatelem znani dogodki, ki so se razvijali v oddaljenejših deželah Evrope. Mnogi dogodki v Rusiji so še sedaj zaviti v temo.

Oktober leta 1918. se je bližala svetovna vojna svojem koncu, v Rusiji je pa bila splošna zmešnjava. Revolucija je na pravila iz zaveznika od leta 1914. sovražnika leta 1918., mnogi antantini državniki so takrat smatrali boljše vike za mnogo nevarnejšega sovražnika ko Nemce. Po neumnem pa so se zavezniki odločili poseči v notranje razmere Rusije. V Arhangelsku je pristala angleška vojska in general Franchet d'Esperey, ki je poveljeval četam na solunski fronti, je dobil nalog, naj vkrcna svoje čete in naj prodre spremljan od vojne mornarice, skozi Dardanele in Bospor v Črno morje. Imel je povelje, naj zasede Odeso in sosednje luke.

Epilog k senzacionalnemu Marekovemu procesu

Pred dnevi je umrl za pljučnico v neki dunajski bolnišnici komaj 28 let star inženir Emil Marek. Marekovo ime je svetovno znano iz njegovega velikega procesa, ki je bil pred leti na Dunaju. Zapustil je mlado vdovo v dvema negodnima otrokoma.

Emil Marek, ki je bil star ob pričetku procesa komaj 22 let, je bil kot deček v kadetnici na Dunaju, vendar mu ni prijala vojaška suknja in jo je po prevratu slekel ter se vpisal na tehniko, na kateri je bil najmlajši, obenem pa tudi najboljši dijak. V 20. letu se je že oženil in se bavil z najrazličnejšimi izumi, od katerih enega je prodal na Japonsko za 5000 dolarjev. Šlo je v tem primeru za aparat za zvišanje visoke napetosti. Z drugim izumom, »tajnim radijem«, ni imel sreče, ker se mu je izjalovil.

Nekaj mesecev pred svojim zločinom, oziroma nesrečo, je hotel skonstruirati elektodinamično lutko, ki bi bila na zunanaj izdelana iz voska, imela pa bi obraz njegove žene. Ta lutka je imela v poznejšem sodnem procesu važno vlogo. Marek je namreč v svojem zagovoru dosledno trdil, da je na podnožju lutke — leseni kladi — pri izdelovanju modela obsekaval les in mu je sekira po ne-

srečnem naključju spodletela ter se mu z vso silo zasadila v nogo, ki so mu jo morali potem v bolnici amputirati. Marek pa se je dal nekaj tednov poprej zavarovati pri »Anglo Danubian Lloyd«, zavarovalni ameriški družbi, za visoko vso-

to in bi moral dobiti po izvršeni amputaciji noge 400.000 dolarjev. Zavarovalnica pa se je branila izplačati denar, da gre za sleparstvo, ker si je Marek namenoma odsekaval nogo, hoteč na ta način priti do ogromne zavarovalnine. Veliki

Pri Arrasu na Francoskem je bil nedavno odkrit impozanten spomenik, posvečen na protinemški fronti v svetovni vojni padlim Angležem. Na spomeniku je vklesanih 34.921 imeni in 1021 imen letalcev in članov letalskih oddelkov. Odkril ga je poveljnik angleških letalskih oddelkov lord Trenchard.

proces, čigar potek je živo zanimal ves svet, se je končal z oprostilno sodbo. Marek pa vendar od družbe ni prejel vsega zneska in se končno zadovoljil z 240.000 šilingi. Večino tega denarja so požrli dolgovi in odvejniški stroški, z manjšim ostankom pa se je Marek lotil avtotaksijskega podjetja, ki pa je tudi kmalu propadlo. Izselil se je v severno Afriko in iskal svojo srečo nekaj mesecev v Alžiru, toda zaman. Vrnil se je v Avstrijo in odprl v Dunajskem Novem mestu majhno trgovnico z južnim sadjem. Pa tudi ta je propadla, in končno je bil Marek prisiljen nastopiti službo pri neki radijski tvrdki, kjer je zbolel in kmalu tudi umrl.

Vsekakor je bil Marekov primer eden izmed najinteresantnejših v kriminalni zgodovini zadnjih let. Človek more imeti ogromno, res neverjetno energijo, in to še tako mlad, da si sam odseka nogo...

Dunajski denarni pismonoše oborožen.

Na Dunaju je bilo v zadnjem času vedno več napadov na denarne pismonoše. Poštno ravnateljstvo si je hotelo pomagati z oborožitvijo pismonoš s samokresi, česar pa vlada ni dovolila. Pošta si je pa naposled pomagala s tem, da je oborožila denarne dostavjalce z jeklenimi pendreki, ki jih sedaj varujejo držnih napadalcev.

Solčno stanovanje,

soba, kuhinja in pritekline se takoj odda mirni stranki — eni ali dveh osebam. Vprašati Wildenrainerjeva ulica št. 17/I. 2523

Hišo, novo z vrtom

pri Mariboru proda 34.000 Din Zagorski, Maribor, Sodna ulica 30. 2551

Izgubil sem

v parku v ponedeljek zvečer med koncertom črno listino. Poštenemu najdritelju prepustim denar, da mi le vrne legitimacije. Medicinac Wolf, Kejžarjeva 6. 2547

Trgovino z mešanim blagom

oddam takoj v našem oziroma prodam. Frankopanova ulica 35. 2550

Novo kolo

Din 980.—, nov okvir za kolo Din 350.— prodaja v Tattenbachovi ulici 1/I. 2549

Kompletno spalnico

iz javorjevega lesa, politirano, po ugodni ceni prodam. Mizarstvo Linhartova ulica 4. 2548

»Tempo« čevlji

na obroke. Slovenska 18. 2500

Izposojamo

gramofone in plošče po Din 1.—. »Šlager«, Slovenska 18. 2501

Restavracija-kavarna Senica

Tattenbachova: Izvrstna kuhinja, prvovrstna vina, pristni Pekrčan 18 Din, specialiteta 12, krasen vrt, salonsko kegljišče in sploh vse udobnosti. 2560

Denarnice za kovani denar

v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu. Maribor, Aleksandrova c. 13. 2301

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini 54-1

ANTON PAŠ

LOVENSKA ULICA

Oglašujte!

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

Pred nakupom manufakturne robe

si oglejte izložbe

»Trpinovega bazara«
Vetrinjska ulica 15

Za spominček iz Maribora

kupi predno greš na kolodvor

lepi album,
spominsko knjigo,
ali nalivno pero

v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruge

Maribor, Aleksandrova c. 13

Čitajte »Večernik«!

Naročnikom in čitateljem »Večernika« priporočamo te-le mariborske tvrdke, naše inserente

Drago Rosina

galanterija
Vetrinjska ulica 26

Jugo d. z o. z.

trgovina s kolesi
Tattenbachova ulica 14

Fani Bodner

zaloga glasovirjev
Gosposka ulica 2

Franc Kormann

galanterija
Gosposka ulica 3